

sja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se veče baje v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse, 450 Din, za pouk pa 100 Din. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednje obleke in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srjace, šest parov nogavic, 10-12 žepnih robocev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, štiri brisače, štiri serviette in jedilni pribor (žlica, vilice). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršili 16. leto; 2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo); 3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4. navesti, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosevanji glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnorочно pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinske šole same le omejeno. — Kmetijska družba za Slovenijo.

Trgovina s hmeljem. Letos imamo v naši državi srednje hmeljsko letino. V Sloveniji je hmeljski pridelek zelo lep. Cene pa še niso posebno visoke, kajti v Savinjski dolini se plačuje sedaj 1 kg po 65-70 Din, kar je vsekakor premalo. Sedanje nizke cene niso upravičene, ker je hmeljska letina na Češkem in v Nemčiji slaba. Cene bodo sigurno šle kvišku, zato sedaj ni umestno hmelj prodajati. Na Češkem so hmeljske cene sledeče: 2200-2500 čK za 50 kg (74-84 Din). Nizke cene so posledica špekulacije hmeljskih veletrgovcev.

VARUJMO PŠENICO SNETI

Največjo škodo na pšenici nam gotovo povzroči snet, ki ne samo da znatno zmanjša pridelek, temveč ga deloma ali popolnoma uniči, ker snetljiva pšenica sploh ni za prodajo in tudi za domačo potrebo je skoro neporabna.

Snet je gljivična bolezen; klice te gljivice prodero v pšenično zrno in mesto bele moke imamo v snetljivem pšeničnem zrnu le črn, smrdet prah. Razločujemo dve vrsti sneti: trdo ali smrdljivo in prašno snet. Zadržana docela izobličena pšenična klasa in mesto lepega pšeničnega klasa imamo le črno maso brez zrna. Pri trdi sneti pa izgleda klas normalen, le da, dočim se zdravi klasi v času zrelosti obesijo navzdol, stoje snetljivi klasi pokonci ter so bolj odprti; v teh klasih so le preje opisana snetljiva zrna. Proti prašni sneti se je dosti težko boriti, ker nam edino pomoč nudi le namakanje v topli vodi, ki pa je precej komplicirano in za našega kmetovalca težko izvedljivo; enostavnejše sredstvo je, izruvat in sežgati okužene bilke takoj, ko jih opazimo, da se bolezen ne razširi dalje. V splošnem pa je prašna snet pri nas precej redka in če govorimo o sneti pšenice, katero gotovo vsak kmetovalec pozna, mislimo navadno le trdo ali smrdljivo snet. Trda snet je tudi pri nas dosti razširjena in je v Prekmurju n. pr. pred tremi leti uničila skoro polovico pridelka.

Klice ali pravilno spore trde sneti se nabijajo na semenu, s katerim pridejo v zemljo, kjer se dalje razvijajo. Uničiti te spore na semenu je najenostavnejša pa tudi najboljši pripomoček, da obvarujemo pšenico sneti. Do novejšega časa se je v ta namen namakalo seme pšenice v Bor-

daleški brozgi (raztopini modre galice in apna). Ker pa je dokazano, da modra galica ne uničuje samo klice sneti, temveč tudi kaljivost pšenice in to najmanj 5%, to se pravi, da od 100 kg semena najmanj 5 kg ne kali, iskalo se je in našlo druga sredstva, ki sicer isototako zanesljivo uničijo spore sneti, ali ne kaljivosti semena; to so preparati živega srebra. Ker pa je namakanje semena vse prej kot praktično in enostavno, napredni kmetovalci danes pšenice za seme ne namakajo, temveč prašijo s posebnimi sredstvi, ki popolnoma dosegajo namen, pospešujejo celo vrlo znatno kaljivost semena ter so enostavni v uporabi. Namakanje semenske pšenice se splošno opušta in nadomešča s prašenjem.

Sredstev za prašenje pšenice proti sneti imamo več in so večinoma nemškega izvora, kakor Uspulun, Tilantın, Segetan itd. V naši državi izdeluje tvornica Kaštel d. d. v Karlovcu sredstvo za prašenje pšenice proti sneti, ki se imenuje Porzol. Zanimivo in obenem razveseljujoče je dejstvo, da se je baš Porzol, lastni naš domači izdelek, pri poskusih, katere je napravilo pod vodstvom dr. F. Esmarch-a društvo za varstvo rastlin in Drazdanih (Sächsische Pflanzenschutzgesellschaft in Dresden) z vsemi raznimi sredstvi za prašenje pšenice proti sneti, izkazal kot najboljši, to se pravi s Porzalom prašena pšenica bila je najmanj snetljiva. Istotako povoljni uspehi so bili doseženi s Porzalom tudi pri nas, v sosedni Ogrski, kjer se prideluje znano mnogo pšenice, pa je Porzol danes kmetovalcu za prašenje pšenice neobhodno potreben.

Iz tega je jasno razvidno, kako najenostavnejše in obenem tudi najcenejše obravimo našo pšenico sneti. Uporaba je prav enostavna: za 100 kg pšenice potrebujemo 200 gramov Porzola, katerega skupaj s semenom damo v gosto vrečo in dobro premešamo ter lahko takoj sejemo; namakanje in zopetno sušenje, ki je potrebno pri uporabi modre galice, popolnoma odpade; sicer pa je pri vsakem zavrtku Porzola točno navodilo za uporabo. Res, da je za 100 kg semenske pšenice potrebno 200 g Porzola, ki stane 16 Din, dočim, ako namakamo z modro galico, potrebujemo ¼ kg galice, ki stane le dva dinarja; računati pa moramo, da z galico uničimo vsaj 5%, torej 5 kg pšenice, ki je vredna najmanj 15 Din; Porzol pa ne samo, da ne uniči niti zrna kaljivosti, temveč tudi znatno pospešuje kaljivost in rast pšenice, ter je pridelek pšenice, prašene s Porzalom, kakor so dokazali številni poskusi, najmanj za 5% večji na enem oralu, torej za najmanj 30 kg, kar zopet znaša v denarju vsaj 75 Din. Iz tega sledi jasno, da je prašenje semenske pšenice proti sneti s Porzalom mnogo cenejše kakor pa namakanje z modro galico. To je tudi vzrok, da napredni kmetovalci uporabljajo danes skoro izključno le suha sredstva za prašenje pšenice mesto zastarelega namakanja. Za nas pride seveda v poštev le Porzol, ne samo kot naš domači izdelek in najboljši, temveč tudi kot najcenejši.

Zoper snežno plesen rži, progavost ječmena, prašne sneti ovsina in sličnih gljivičnih boleznih, katerih klice so globokejšje v koži zrna, pa je mesto prašanja zanesljivejše uporabiti namakanje s preparatom živega srebra, ki isototako ne uničuje, temveč pospešuje kaljivost. Tudi ta preparat izdeluje omenjena tvornica, in sicer pod imenom Higosa n.

Porzol kakor Higosa n se lahko naroči v vsaki množini naravnost pri tvornici Kaštel d. d. v Karlovcu. Pri večjih naročilih da tvornica znaten popust. Pa tudi Kmetijska družba ima v zalogi stalno Porzol in Higosa n. Tudi nekateri trgovci drže Porzol. JAD.

Kaj je novega?

Citateljem in naročnikom! Ta številka »Gospodarja« je zadnja pred volitvami. Cenjene citatelje in naročnike opozarjamo, da razdelijo po prečitianju to številko še tudi drugim.

Slovenska žena. Se teden dni nas loči od volitev za državno skupščino. Od teh volitev je odvisna verska svoboda ter gospodarski in kulturni napredek slovenskega naroda. To pa je v rokah le onih mož, ki bodo izvoljeni na programu SLS.

sedaj vsled nesrečne politike gori omenjenih mogotev in strank.

In zakaj trpimo? Pač za to, ker so vlade slabo gospodarile in pa zato, ker je invalidski zakon tako skrupulacolo, ki je nam v škodo, naši državi pa v sramoto.

Dovolj slabo so ravnali z nami in bi zopet tako delali, če bi se prišli do oblasti ljudje takega kova kakor je dr. Zerjav, Radič itd. Treba je, da spregledamo, nujno potrebno je, da sežemo po samopomoči, to je, volimo pošteno SLS! Ne pljuvamo v svojo skledo, to se pravi: ne volimo naših sovražnikov! Ne Radič, ne dr. Zerjav in ne dr. Pivko ali celo Pucelj ni za nas! To je gospoda, ki mnogo obeta — posebno pred volitvami, a vse njihovo kričanje in bahanje je laž. To so naši sovražniki in z njimi je treba temeljito obračunati, in to tudi hočemo 11. septembra, kajti vojni invalidi smo preponosni, da bi volili sovražnike našega naroda.

V krvavih bitkah na vseh frontah smo se neustrašeno borili, smo trpeli in prelivali kri, a iz te krvi, iz naših ran in bolečin je zrastle naša mlada Jugoslavija. Takrat smo bili možje na svojem mestu.

In danes! Danes bijemo nekrvav boj za ureditev naše domovine, z našo krvjo pridobljene Jugoslavije. Ali naj jo zopet vladažo bahavi nesposobneži in sovražniki našega naroda? Ne! In stokrat ne! Do tega ne sme priti! V tem boju mora zmagati poštenje in pamet! Zato proč z demagogi, proč z lažnjivci! Če smo bili na bojnih poljih možje, bodimo tudi sedaj v tem volilnem boju možje na svojem mestu in volimo poštene ljudi, ljudi, ki niso naši sovražniki, ampak so naši prijatelji, ki znajo ceniti naše zasluge za našo državo.

Za SLS mora 11. septembra dati vsak pošten Slovenec, vsak pošten in pameten invalid svojo kroglico, kajti ona gre po volitvah na vlado in dr. Gosar bo nadaljeval svoje delo, ki bo tudi nam invalidom v največjo korist, zakaj on je človek, ki nas ne bo pustil na cedilo, o tem smo lahko prepričani.

Pédaj tovariši. Vsi na volišče in vsi z dr. Korošcem, vsi za Slovensko ljudsko stranko, kajti gorje nam, če zmagajo sovražniki!

S. F., invalid.

Volilci SLS 11. sept. vsi volit!

Zato skrb, da gredo dne 11. septembra vsi volilci na volišče! Skrb, da volijo vsi že po možnosti v dopoldanskih urah! — Skrb, da se bodo volivne pravice poslužili tudi stari, bolni in onemogli! Agitiraj od moza do moza, da je na Kranjskem naša skrinjica druga (2), na Štajerskem in v Ljubljani prva (1). Slovenska žena, od Tvojega vestnega in požrtvovalnega dela je odvisna častna zmaga naših mož, od katerih vemo, da bodo skrbeli za red, pravico in enakopravnost v državi!

Slovenski volilec — voli SLS! Se en dober teden in zopet bodo korakali slovenski volilci na volišče odločit o usodi slovenskega naroda. 11. september bo odločil, kako možje nas bodo zastopali v Beogradu: ali pravi zastopniki Slovencev, ali pa lažipatrijoti, ki imajo sedaj vse polno obljub, v Beogradu pa delajo proti interesom Slovenije kot tudi celotne države. — Strankina in osebna korist je njih program. Kako so nas izdajali SDS in samostojneži od ustave sem, moral je izprevideti že vsak Slovenec, in kako so se izkazali radičevci, ko so bili na vladi, tudi zna vsak, če ni popolnoma politično zaslepljen. Ko sta bila Pribičevič in Zerjav v vladi je bila vlada batinjansa, korupcije in nasilja; kadar pa sta bila Radič in Pucelj, je šel po Sloveniji in Hrvatski glas: žalostne vlade. Bilo je res žalostno, ker so v Beogradu z g. Puceljem pometali, a on je bil le vesel, da je bil minister, in Stipica je delal le za svojo žlahto. Zato pa 11. septembra vsi volit! Ako imaš prijatelja ali sosedo, ki se ne zanima za volitve, potrudi se ter ga spravi na volišče! Če pa je nasprotnega mišljenja, bodeš ga z lepo besedo pridobil za SLS. Tudi ti slovenski invalid pojdi na volišče, ker ta kroglica te ne bode poškodovala kot te je granata ali krogla iz puške, ampak koristila, če boš volil SLS. Invalidski zakon, ki nam ga je prinesel PR režim (Pašič—Radič), se mora revidirati in boljši predložiti, nuditi nam mora višjo invalidnino, ker za to plačujejo državljani invalidski davek, ter zasigurati stalnost v službah, da se ne bodo liberalni predstojniki uradov igrali z našo usodo. Ako je kdo zgubil nogo, roko ali oko v blagor domovine, ni manj vreden od zdravega. Kvalifikacija se ne daje po inteligenci in ne po poškodbah, kakor si kak lažipatrijot in državotvorec domišljuje v korist države. Mi smo bili prvi, ki smo trpeli ter hočemo biti tudi prvi, ne zadnji! SLS pa bo tista, ki bo nas zagovarjala ter zboljšala ne le naš položaj, ampak tudi delala v blagor naših državljanov. Torej 11. septembra vsi volit! — Vojni invalid.

Duhovniške izpremembe. Č. g. Martin Kozar, provizor v Črni, gre za kaplana v Vojnik; č. g. Joško Sketa, kaplan v Vojniku, je prestavljen v Apače; č. g. Stanko Lah iz Apač v Gornjo Lendavo; č. g. Jožef Harko iz Gornje v Dolnjo Lendavo.

Na Trški gori pri Št. Petru bo na Mali Šmaren veliki romarski shod. Sv. opravilo se bo začelo že prejšnji dan s pridigo ob petih popoldne. Na praznik sam bo sv. opravilo ob 6., 10. in ob treh popoldne.

Poročila sta se v Mariboru v nedeljo, dne 21. avgusta, in sicer v magdalenski cerkvi g. Anton Jaušovec, doma iz Kupetinec pri Sv. Juriju ob Ščavnici, z gđe. Fani Artič iz Rogatca. Mlademu paru želimo obilo sreče!

Izjava. Podpisani sem iz gotovih virov doznal, da sem zavolitve v narodno skupščino za dne 11. septembra t. l. vpisan kot predstavnik na volišču Št. Janž p. D. na kandidni listi dr. Ljud. Pivko. Izjavljam, da sem bil vpisan brez moje vednosti in privolitve ter sem od okrožnega sodišča v Mariboru zahteval, da me črta, ker nisem še bil prištaš te stranke. — Št. Janž dne 3. septembra 1927. Friderik Hribemik.

Nesrečna družina. V Melju v Mariboru stanuje družina železničarja Müllerja. Nedavno se je njegovi ženi omračil um in odpeljali so jo v ljubljansko blaznico. Mož je ostal sam z dvema nedoletnima otrokoma. Strašno ga je potrla bolezen njegove žene in težko je šlo doma brez gospodinje. Upal pa je, da mu bo žena kmalu ozdravela in to upanje je še okrepilo veselo sporočilo iz blaznice, da se je stanje žene izboljšalo ter da se bode kmalu zdrava vrnila domov. Pred dnevi je žena res prišla domov v največje veselje otrok in moža; toda kmalu je veselje preprodila žalost, ko je mož opazil, da žena ni normalna, da se še vedno kažejo znaki blaznosti. To ga je tako potrla, da je postal sam čimdalje bolj zmešan in nekega dne je sklenil, napraviti konec svojemu življenju. Dne 22. avgusta je neznan kam izginil od doma in zadnje sredo je dobila mariborska policija obvestilo od orožnikov iz Vurberga, da so potegnili iz Drave truplo moža, ki je po opisu popolnoma sličen pogrešanemu Müllerju. Na njegovo ženo je vest, da je mož izginil od doma, tako vplivala, da je ponovno zblaznela, skočila skozi okno ter se hotela vreči v Dravo. Komaj so jo sosedje ukrotili ter jo vnovič izročili bolnici, odkoder pride zopet v blaznico. Največji reveži so mali otroci. Zanje se je zavzel mestni mladinski svet ter jih oddal v mestno otroško zavetišče.

Aretacija nevarnega kolesarskega tatu Ivana Zupanca v Mariboru. Dne 29. avgusta je mariborska policija napravila dober plen in njenega uspeha se bodo najbolj veselili mariborski kolesarji. Pazniki kaznilnice so opazili na polju za kaznilnico nekega moškega, ki je dalj kaznjencem razna znamenja. Opozorili so na njega policijo, ki ga je aretirala. Stražnikom se izprva ni niti sanjalo, kakega tiča so prijeli. Povedal je, da se zove Ivan Zupanc, star 32 let, doma pa je od Sv. Eme pri Pristavi. Pri njem so našli nekaj vetrihov. Dne 30. avgusta je aretirani Zupanc prišel v roke kriminalnega nadzornika g. Canjka, ki mu je izprašal vest in pred njim je Zupanc odkril svoje grehe. Bavi se je že dalj časa izključno s trgovino koles, katera je sam kradel. Ker ljudje niso hoteli ukradenih koles kupovati, pa je vlomil dne 18. julija t. l. s ponarejenim ključem v okrajno glavarstvo v Ptuj in ukradel neki pisarni iz miznice uradno štampljko. S to štampljko je potem opremil ponarejene dokumente, da je lastnik kolesa, nakar so jih ljudje kupovali. »Pisarno« je imel v mariborskem parku, kjer je imel štampljke in vetrihe skrite pod nekimi grmom. Prvo kolo je ukradel v Celju, nadaljve v Ptuju, potem pa se je preselil v Maribor, kjer je izvršil vse v zadnjem času javljene tatvine koles. Kolesa je ali »lifräl« na Hrvatsko, ali pa prodal v okolici po 400-500 Din. Denar je zapravil. Oddal so ga sodišču.

Mariborski strah ujet! Letošnje počitnice je do sedaj neznan vlomilec porabil v to, da je vlamljal v zaprta in začasno zapuščena stanovanja. Vlomilec ni bilo mogoče izslediti. Vedelo se je, da bo vedno predrzejši in da se bode

Slabo se je godilo dr. Pivku na shodu pri Strnadu v Oplotnici. Med poslušalci je imel učiteljstvo in še par vinje nih ljudi, vsi drugi so bili naši pristasi. Govoril je za zadnje uro dolgočasno o invalidnem zakonu, a ko se je dotaknil črnogorskih princev, je zavrešalo med zborovalci. Dr. Pivku so se čitali leviti o Orjunji, Slavenski banki, mestnih hranilnicah itd. Pivko je dajal slabe odgovore in je moral shod predčasno zaključiti. Kakor v Oplotnici se godi Zerjavovim demokratom povsod, kjer se pokažejo.

INVALIDI, BODIMO MOŽJE!

Naš dan, naš veliki dan se bliža in bo skoro tu. Bliža se 11. september! Ta dan je dan našega odrešenja, našega vstajenja! Se li zavedamo tega?

Tovariši — sotrpini! Živo se še spominjamo vojnih grozot, spominjamo se še našega trpljenja v bolnicah in predobro čutilimo vsak dan, vsako uro in minuto naše sedanje trpljenje, ki je posledica vojne, posledica naših ran in boleznih, dobljenih v vojni. Spominjamo se pa še tudi nečesa drugega.

Kdo od nas more reči, da ni bil vsled tega, ker je invalid, še nikoli ponižan, zasmehovan, teptan in na vse strani zapostavljen? Kdo od nas more trditi, da mu gre naš invalidni zakon na roko, to se pravi, da je zadovoljiv, pravičen? Kdo more reči, da smo skozi vsa leta do letošnje Svečnice imeli vlado, ki bi si bila štela v svojo dolžnost, izboljšati nam naš sramotno slab in nevrzdržen položaj? Kdo, vprašam vas tovariši, mi more na vsa ta vprašanja zadovoljivo odgovoriti? — Prepričan sem, da nikdo!

Vse vlade do Svečnice t. l. so nad nami strahovito grešile, vse so nas s strašno silo tiščale ob tla. Edino Davidovič-Koroščeva vlada leta 1924 je bila svetla zvezda, toda prehitro je zatonila.

Sedaj tovariši, pa nastane vprašanje, kdo je bil vsa ta dolga leta na vladi? Kateri ljudje in katere stranke so bile to? Evo vam odgovor: Naši tlačitelji so bili radikalni pod Pašičevim vodstvom, Pribičevič in dr. Zerjav s svojo SDS in Radič na čelu HSS, G. Pucelja niti ne omenjam. To so bili oni poštenjakoviči, ki so poznali le svoje koristi, mi pa smo jim bili nepotrebno breme — stara šara, ki se jo brcne v stran, da ni nikomur na potu. Mi pa smo trpeli — trpeli in trpimo še